

การศึกษาเรื่อง ทักษะคติของข้าราชการครูต่อมาตรการทางประชากรศาสตร์ด้านสวัสดิการทางสังคมของรัฐ ครั้งนี้ ได้สุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นข้าราชการครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทรวงศึกษาธิการ 4 เขตการศึกษา และเขตการศึกษา กรุงเทพมหานคร 1 เขต รวม 5 เขต การศึกษา ได้ข้อมูลทั้งสิ้น 846 ราย ครอบคลุมภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ผลจากการศึกษาอาจจะสรุปได้ ดังนี้

ก. ทักษะคติต่อการให้สวัสดิการเงินช่วยเหลือบุตร ผลการศึกษาปรากฏว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับวิธีการให้การช่วยเหลือบุตร โดยจำกัดจำนวนไม่เกิน 3 คน เป็นไปตามระเบียบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ความเห็นที่รองลงไป คือ ต้องการได้รับสวัสดิการโดยไม่จำกัดจำนวนบุตรเหมือนเดิม และการให้โดยลดจำนวนลงมาตามจำนวนบุตร เงินสวัสดิการคงกล่าวถึงแม้จะให้โดยไม่จำกัดจำนวนบุตร แต่เนื่องจากจำนวนเงินไม่มากนัก ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า จะไม่มีส่วนจูงใจให้มีบุตรเพิ่ม สำหรับเงินสวัสดิการที่ได้ไปนั้น ข้าราชการครูชายที่สมรสแล้ว แจ้งว่าได้นำไปรวมเป็นค่าใช้จ่ายทั่วไปของครอบครัว ส่วนข้าราชการครูสตรีส่วนใหญ่ นำไปฝากออมไว้ให้บุตรโดยตรง

ข. ทักษะคติต่อการให้ลาคลอด และเบิกค่ารักษาพยาบาลในการคลอดบุตร ได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ความเห็นของข้าราชการครูในเรื่องนี้ มีความเห็นเป็นแนวเดียวกันคือ ข้าราชการครูที่เป็นโสดทั้งชายหญิงรวมทั้งกลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีจะเห็นด้วยกับวิธีการนี้ แต่กลุ่มข้าราชการที่มีครอบครัวแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีระดับตำแหน่งสูงจะมีทักษะคติที่ไม่เห็นด้วยกับมาตรการดังกล่าว ข้อสังเกตก็คือ ยังมีบุตรหลายคน ความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วย จะยิ่งคัดค้านมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอต่อการให้สวัสดิการดังกล่าว คือ การแก้ไขระเบียบเบิกค่ารักษาพยาบาลในการลาคลอด แยกจากการเบิกค่ารักษาพยาบาลทั่วไป และพิจารณาจำนวนครั้งของการลาคลอดโดยได้รับเงินเดือนเต็มด้วย

ค. ทัศนคติต่อการหักลดหย่อนภาษีของบุตรไม่เกิน 3 คน ผลการศึกษาจะเห็นแบบแผนแนวความคิดที่คล้ายคลึงกับการให้สวัสดิการทางเศรษฐกิจอื่น ๆ กล่าวคือ กลุ่มข้าราชการครูที่เป็นโสดทั้งชายหญิง รวมทั้งกลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีจะเห็นด้วยกับวิธีการนี้ แต่ข้าราชการครูที่สมรสและมีบุตรแล้ว จะไม่เห็นด้วยเป็นส่วนมาก ข้อเสนออื่น ๆ ในเรื่องนี้ คือการให้หักลดหย่อนภาษีลดลงตามจำนวนบุตร

ง. ทัศนคติการลดภาษีเป็นกรณีพิเศษแก่คนโสด เนื่องจากคนโสดไม่มีส่วนหักลดหย่อนเลย ทำให้ต้องเสียภาษีมากกว่าคนที่สมรสแล้ว ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เอง ได้มีการเสนอเพื่อถามความคิดเห็นในเรื่องนี้ ปรากฏว่า กลุ่มข้าราชการครูที่เป็นโสดทั้งชายหญิงส่วนมากเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง แต่ข้าราชการครูที่สมรสแล้วทั้งชายหญิงกลับไม่เห็นด้วยกับหลักเกณฑ์นี้

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนโสด เมื่อเสนอว่าถ้ารัฐบาลให้สิ่งจูงใจแก่คนโสดแล้ว เช่น การลดภาษีเป็นกรณีพิเศษ จะทำให้คนโสดขยายอายุการสมรสออกไปอีก ความคิดเห็นในเรื่องนี้ ข้าราชการครูสตรีที่เป็นโสดมีความรู้สึกว่าไม่แน่ใจ ขณะเดียวกันข้าราชการครูชายโสดมีทัศนคติที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยจำนวนใกล้เคียงกัน แต่ข้าราชการครูที่สมรสแล้วส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วย

จ. ทัศนคติต่อการทำหมัน ข้าราชการครูทั้งโสดและสมรสแล้ว ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ใครก็ได้เป็นผู้ทำหมัน แต่ข้าราชการครูสตรีที่เป็นโสดและสมรสแล้ว ทุกระดับการศึกษา เห็นว่า ฝ่ายสามีควรเป็นฝ่ายทำหมัน แต่ข้าราชการครูชายที่สมรสแล้ว เห็นว่า ฝ่ายภรรยาควรเป็นฝ่ายทำหมันมากกว่า

ความคิดเห็นต่อข้อเสนอที่ให้ข้าราชการได้หยุดงานระยะหนึ่งภายหลังจากรับบริการทำหมัน โดยไม่ถือเป็นวันลา นั้น ข้าราชการครูทุกกลุ่มมีความเห็นด้วยกับนโยบายที่เสนอ

ฉ. ทัศนคติเกี่ยวกับการให้สิทธิเบิกค่าเล่าเรียนบุตรได้ไม่เกิน 3 คน ปรากฏว่าข้าราชการครูที่เป็นโสด และที่ยังไม่มีบุตรเห็นด้วยกับระเบียบนี้ แต่กลุ่มข้าราชการที่มีบุตรแล้ว กลับไม่เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการที่มีบุตรหลายคนยิ่งไม่เห็นด้วยมากยิ่งขึ้น มีข้อเสนอเกี่ยวกับการให้สิทธิในเรื่องค่าเล่าเรียนบุตรว่า รัฐบาลจะได้พิจารณาเด็กนักเรียนที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กมีสิทธิในการเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐหรือได้รับทุนการศึกษาเป็นกรณีพิเศษ

ช. ทัศนคติต่อการให้สิทธิเข้าชื่อหรือพักอาศัยในการเคหะของรัฐ โดยพิจารณาให้สิทธิโดยจำกัดขนาดครอบครัวด้วยนั้น ข้าราชการครูที่เป็นโสดและสมรสแล้ว ทั้งชายหญิง ต่างเห็นด้วยกับเงื่อนไข รวมทั้งข้าราชการครูที่มีบุตรหลายคนก็เห็นด้วยกับแนวความคิดดังกล่าว โดยเฉพาะข้าราชการครูในเขตกรุงเทพมหานครจะเห็นด้วยกับข้อเสนอนี้ยิ่งกว่าข้าราชการครูในเขตการศึกษาอื่น ๆ

ค. ทัศนคติในการเปรียบเทียบมาตรการสิ่งจูงใจของรัฐต่อความคิดเห็นในการกำหนดขนาดครอบครัว ผลการศึกษาเชื่อว่า มาตรการต่าง ๆ ในรูปของการให้สวัสดิการ และสิ่งจูงใจ โดยกำหนดจำนวนบุตรนั้น จะทำให้ผู้ที่ได้รับได้คำนึงถึงการจำกัดขนาดครอบครัวด้วย เมื่อนำมาตรการต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกัน ผลการศึกษาพบว่า สวัสดิการด้านการให้ความช่วยเหลือบุตรโดยจำกัดจำนวนนั้น มีผลต่อความรู้สึกในการจำกัดขนาดครอบครัวมากที่สุด รองลงไปได้แก่การเบิกค่าเล่าเรียนบุตรไม่เกิน 3 คน และการให้สิทธิแก่ครอบครัวขนาดเล็กได้อยู่อาศัยในการเคหะของรัฐ แต่เนื่องจากความคิดเห็นมีผลไม่แตกต่างกันมากนัก ควรได้มีการศึกษาต่อไป

ด. ทัศนคติต่อการทำแท้ง ข้าราชการครูส่วนใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูง จะมีทัศนคติที่เห็นด้วยเพื่อให้ปรับปรุงกฎหมายการทำแท้ง และยอมรับการทำแท้งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวางแผนครอบครัว

ในการสำรวจความต้องการสวัสดิการของรัฐนั้น ข้าราชการครูต้องการด้านที่พักอาศัยมากที่สุด และเห็นว่ารัฐบาลควรจัดสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลให้แก่ประชาชนเป็น จากข้อมูลที่พบในการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า ผลการวิจัยส่วนใหญ่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากมาตรการให้สิ่งจูงใจเพื่อลดระดับการเจริญพันธุ์ของประชากรนี้เป็นนโยบายระดับชาติ ดังนั้น ความจำเป็นในด้านข้อมูลย่อมมีความสำคัญยิ่ง เพราะฉะนั้น หากจะมีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้วก็มีประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การวิจัยควรคำนึงถึงกลุ่มบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายซึ่งได้หรือควรจะได้รับสวัสดิการจากรัฐ เช่น กลุ่มคนงาน กลุ่มผู้ทำการค้า กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนต่าง ๆ เพื่อที่ว่า เขาต้องการสวัสดิการสังคมจากรัฐอย่างไรบ้าง และหากจะนำมาตรการจูงใจมาผนวกไว้กับสวัสดิการสังคมแล้ว เขาก็จะมีความคิดเห็นในเชิงสนับสนุน หรือคัดค้านอย่างไรบ้างหรือไม่ เนื่องจากกลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ หากมาตรการสามารถเข้าถึงบุคคลเหล่านี้ได้สำเร็จ ก็นับว่าจะเป็ผลดีก่อนนโยบายประชากรอย่างยิ่ง

2. เนื่องจากเวลานี้สวัสดิการทางสังคมส่วนใหญ่รัฐจะมีไว้ให้กับข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจเท่านั้น จึงน่าจะมีการวิจัยถึงความรู้สึกของคนนอกอาชีพนี้ว่า เขารู้สึกอย่างไรในค่านความเป็นธรรมของสังคม

3. มาตรการทางกฎหมายบางอย่างที่รัฐให้ใช้หรือคำริที่จะใช้นั้น ในบางเรื่องเป็นที่กระทบต่อความเชื่อทางศาสนา เช่น การออกกฎหมายเพิ่มเหตุในการทำแท้งโดยไม่ผิดกฎหมายเพิ่มขึ้น จึงควรจะมีการวิจัยว่าบุคคลในกลุ่มศาสนาต่าง ๆ มีความคิดเห็นหรือความรู้สึกอย่างไรต่อวิธีการหรือมาตรการนั้น ๆ ด้วย

4. การวิจัยในกลุ่มข้าราชการนั้น ควรขยายออกในวงกว้างมิใช่จำกัดเฉพาะบุคลากรประเภทครู และควรที่จะคำนึงถึงตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ และที่คิดว่า น่าจะมีความสัมพันธ์อย่างยั้งกับการยอมรับหรือไม่ยอมรับ มาตรการจูงใจ เพื่อลดอัตราการเจริญพันธุ์ เช่น ระดับเงินเดือน ประเภทของงานที่ทำ สังเกตที่ต่างกัน เช่น กลุ่มข้าราชการพลเรือน ข้าราชการมหาวิทยาลัย ตำรวจ ทหาร ฯลฯ

5. การวิจัยในรูปของการประเมิน **cost and benefit** นั้น น่าจะมีการกระทำขึ้น ด้วยเหตุที่รัฐได้ให้สวัสดิการสังคมในลักษณะของการจูงใจให้มีการจำกัดขนาดครอบครัวมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ที่รัฐจะใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานขั้นต่อไป

6. การวิจัยครั้งนี้ได้รับข้อมูลที่สำคัญคือ ความเห็นของข้าราชการครูบางคน ยังไม่สอดคล้องกับนโยบายประชากร ของประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นปัญหาความไม่เข้าใจของข้าราชการครูต่อเรื่องประชากร จึงน่าจะทำให้มีการให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลากรประเภทนี้เป็นการเร่งด่วน เพราะครูเป็นตัวแทนทางสังคมที่จะถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในปัญหาประชากร ของประเทศไปสู่อนุชนรุ่นหลัง หากผู้ถ่ายทอดไม่ตระหนักถึงปัญหานี้แล้ว ก็ยากที่จะกระตุ้นพลเมืองของชาติให้ช่วยพัฒนาประเทศด้วยการลดขนาดของครอบครัวลงให้อยู่ในระดับที่พอดีและมีคุณภาพได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย